

S FAKULTETA NA ...

Visokoobrazovani mladi ljudi u građevinarstvu (1. dio)

PRIPREMILI:
Mislav Stepinac, Saša Ahac

Porast ukupnog broja registriranih nezaposlenih visokoobrazovanih mladih u Hrvatskoj (s 3500 u 2008. do 7499 u 2016. godini), neusklađenost obrazovnog sustava s tržištem rada, kontinuirana rezanja radničkih prava, sve učestalije sklapanje kratkotrajnih ugovora na određeno i rast troškova života gorući su društveni problemi koji život mladih nakon izlaska iz sustava visokog obrazovanja čine izrazito izazovnim

Uvod

U posljednjih nekoliko godina svjedoci smo izrazito negativnih trendova vezanih uz zapošljavanje mladih i s time povezanim nemogućnostima njihova usavršavanja i daljnjeg obrazovanja te sve većom usmjerenosti prema pronalasku posla u inozemstvu. Nezaposlenost mladih problem je svjetskih razmjera koji je svoju ekspanziju doživio osobito nakon svjetske ekonomske krize 2008. godine. Posljedica krize bilo je i snažno sažimanje građevinske aktivnosti, osobito u 2009. godini. U većini zemalja članica Europske unije dno recesije dosegnuto je 2013. godine, nakon čega se na razini prosjeka zemalja članica EU-28 javljaju znaci postupnog oporavka [1].

Porast ukupnog broja registriranih nezaposlenih visokoobrazovanih mladih u Hrvatskoj (s 3500 u 2008. do 7499 u 2016. godini [2]), a potom i neusklađenost obrazovnog sustava s tržištem rada, kontinuirana rezanja radničkih prava, sve učestalije sklapanje kratkotrajnih ugovora na određeno i rast troškova života gorući su društveni problemi koji život mladih nakon izlaska iz sustava visokog obrazovanja čine izrazito izazovnim [3]. Nezaposlenost (pogotovo dugotrajna) ima vrlo nepovoljne posljedice na mlade u pogledu gubitka vjere u vlastite sposobnosti i stručnost, zapošljivosti, vjerojatnosti nalaženja i zadržavanja posla te

razine prihoda i samostalnosti koje mogu ostvariti.

Cilj istraživanja jest dobivanje uvida u položaj mladih magistara inženjera građevinarstva na tržištu rada, prikazani su rezultati anketa i stavovi o mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa

Cilj istraživanja prikazanog u ovome radu jest dobivanje uvida u položaj mladih magistara inženjera građevinarstva na tržištu rada. Takvo istraživanje bilo je potaknuto radom s mladim ljudima na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te činjenicom da nadležne institucije mlade promatraju kao homogenu skupinu i ne izlaze u javnost sa statistikama vezanima uz konkretnu skupinu mladih (u smislu struke) i svijet rada. Prikazani podaci odnose se na mlade magistre inženjere građevinarstva koji su diplomirali nakon 2009. na jednome od građevinskih fakulteta u Republici Hrvatskoj. Uz informacije o tome jesu li se zaposlili i kada, na kakve poslove i oblike rada, rad će obuhvatiti i njihove stavove o mogućnostima napredovanja, radnim uvjetima i radnoj okolini u građevinskom sektoru u Hrvatskoj te njihova razmišljanja o mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez za-

snivanja radnog odnosa. Smatramo da su te informacije ključne za prepoznavanje izazova s kojima se susreću pri zapošljavanju te kreiranje adekvatnih mjera usmjerenih prema nadilaženju problema nezaposlenosti mladih u građevinskom sektoru Hrvatske.

U prvom dijelu rada prikazani su rezultati anketa namijenjenih mladima zaposlenima u Republici Hrvatskoj, dok je u drugome dijelu težište na njihovom stavu o mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa te su dani rezultati anketa namijenjenih mladima zaposlenima u inozemstvu. Na kraju su uspoređeni stavovi mladih u Hrvatskoj i inozemstvu.

Mladi i građevinski sektor

Ekonomska kriza u Hrvatskoj započela je kasnije nego u ostalim dijelovima Europske unije, a oporavak i izlazak iz krize znatno kasne za ostalim državama članicama. U hrvatskome građevinarstvu kriza traje u kontinuitetu od travnja 2009., a od tada do danas izgubljeno je više od 53 tisuće radnih mjesta (oko trećine svih radnih mjesta u sektoru). Pritom je opseg građevinskih radova smanjen za 46,6 posto, vrijednost izvedenih radova za 49,3 posto, a broj izdanih građevinskih dozvola niži je za 46,3 posto [1].

U hrvatskome građevinarstvu kriza traje u kontinuitetu od travnja 2009., izgubljeno je više od 53 tisuće radnih mjesta (oko trećine svih radnih mjesta u sektoru)

Većina je europskih zemalja ublažavala dubinu krize u građevinskom sektoru

specifičnim mjerama, što je u Hrvatskoj izostalo. Upravo navedene činjenice jedan su od primarnih razloga nezaposlenosti i nezadovoljstva mladih u građevinske sektoru.

Desetljećima je studij građevinarstva bio privlačan mladim ljudima upravo zbog dobrog statusa struke u društvu povezanog sa zadovoljavajuće visokim primanjima. Nažalost, zabilježeno smanjenje ukupnog broja raspoloživih radnih mjesta negativno je utjecalo na budućnost ne samo mladih magistara inženjera građevinarstva, već i trenutačnih studenata četiriju javnih građevinskih fakulteta. Taj trend uskoro mora biti preokrenut kako ne bi doveo do dugotrajnih negativnih posljedica po stanje struke u Hrvatskoj.

Uz dugotrajnu krizu građevinskog sektora dodatna tri problema mladih u građevinske sektoru u Republici Hrvatskoj odnose se na nedostatke u provedbi bolonjskog procesa, ali i načine provođenja vrlo popularnih mjera zapošljavanja mladih te trend rasta broja sklopljenih ugovora na određeno. Ti problemi bit će pobliže opisani u nastavku.

Bolonjski proces

Hrvatska je potpisala Bolonjsku deklaraciju na Ministarskoj konferenciji u Pragu 2001., a počevši od akademske godine 2005./2006. svi sveučilišni studiji u Hrvatskoj, pa i studiji građevinarstva, usklađeni su sa zahtjevima bolonjskog procesa [4]. Osnovna ideja bolonjskog procesa bila je što prije (u pravilu nakon trogodišnjega sveučilišnog studija) "proizvesti" obrazovane ljude sposobne za tržište rada i za daljnje cjeloživotno obrazovanje te povećati broj visokoobrazovanih u radnoj populaciji [5].

Osnovna ideja bolonjskog procesa bila je što prije "proizvesti" obrazovane ljude sposobne za tržište rada i za daljnje cjeloživotno obrazovanje te povećati broj visokoobrazovanih u radnoj populaciji

Na lokalnoj razini problem koji je primjena bolonjskog procesa također trebala ublažiti, uz prethodno naveden mali broj visokoobrazovanih u radnoj populaciji, jest "predugo" studiranje te malen broj studenata koji završi školovanje. Naime, prema podacima iz 2005. u Hrvatskoj je prosjek studiranja iznosio 7,5 godina, "u roku" je diplomiralo tek od 20 do 25 posto studenata, dok je samo oko 40 posto upisanih studenata uopće diplomiralo. U Europi je taj prosjek tada iznosio oko 60 posto [6]. Unatoč činjenici da je od uvođenja novih studijskih programa prošlo već cijelo desetljeće i da je deset generacija prvostupnika i osam generacija magistara završilo nove studije ne postoje egzaktni podaci o kvaliteti dosadašnje primjene bolonjskog procesa te njegovu učinku na cjeloživotno obrazovanje i tržište rada [5]. Možemo samo pretpostaviti to da su problemi koje more sudionike tog procesa u Republici Hrvatskoj jednaki onima definiranim na *Policy Forumu* održanom povodom Ministarske konferencije o bolonjskom procesu u Budimpešti 2010., a među kojima je osobito istaknuta slabost zapošljivost nakon završenog prvog stupnja sveučilišnog studija.

Posebno otežavajuća okolnost za prve hrvatske generacije sveučilišnih prvostupnika i prvostupnica jest to što su na tržište rada dospjeli točno na početku gospodarske krize. Ta činjenica, uz nedostatak radnog iskustva i posjedovanje diplome koju tržište nije prepoznalo, navela je većinu prvostupnika na nastavak studiranja na diplomatske studije. Zbog toga je danas samo na Sveučilištu u Zagrebu godišnji broj diplomiranih magistara inženjera građevinarstva 50 posto veći u odnosu na broj diplomiranih inženjera prije uvođenja bolonjskog procesa [7]. Usporedi li se to znatno povećanje broja magistara građevinarstva bez radnog iskustva s opsegom građevinskih radova koji je od početka krize u hrvatske građevinske sektoru prepolovljen, postaje jasnija nezavidna situacija u kojoj su se našli mladi građevinari.

Mjere zapošljavanja mladih

Od niza mjera Hrvatskog zavoda za zapošljavanje usmjerenih prema smanjenju

nezaposlenosti mladih u građevinske sektoru se prilikom zapošljavanja mladih magistara inženjera građevinarstva najčešće primjenjuje mjera stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Ta mjera polazi od pretpostavke da je osiguranje radnog iskustva za mlade ključ u rješavanju njihove nezaposlenosti, odnosno cilj mjere jest omogućiti mladima "da na tržištu rada postanu konkurentniji stjecanjem dragocjenog radnog iskustva" [8]. Prema toj mjeri, poslodavcu se refundiraju troškovi obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, a mladoj se osobi za rad u punome radnom vremenu isplaćuje mjesečna naknada uvećana za troškove prijevoza. Navedena je naknada u razdoblju od kraja 2010., kada je mjera i uvedena, do početka 2015. iznosila 1600 kn, a nakon toga povećana je na 2400 kn. Trajanje takvog programa može trajati koliko je potrebno, ali ne više od 36 mjeseci [9].

Od niza mjera Hrvatskog zavoda za zapošljavanje usmjerenih prema smanjenju nezaposlenosti mladih u graditeljstvu najčešće se primjenjuje mjera stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa

U početku je mjera bila namijenjena mladima koji su bili obvezni položiti stručni, majstorski ili državni ispit kako bi mogli samostalno raditi u svojoj struci ili na svojem radnom mjestu, no 2012. doživljava prenamjenu. Ciljana skupina proširena je na sve osobe s manje od godinu dana radnog iskustva u zvanju za koje su se obrazovale te je ukinuta dobna granica za ulazak u mjeru [8]. To je dovelo do njezine izrazite ekspanzije: samo u 2016. tom je mjerom bilo obuhvaćeno ukupno 26.890 osoba, među kojima je 7238 visokoobrazovanih [10].

Najveća zamjerka provedbi mjere zapošljavanja mladih jest ta što je postala "privremenom opcijom za visokoobrazovane mlade koji se ne uspijevaju zaposliti uslijed ekonomske krize, a ne nedostatka

znanja ili vještina" [8]. Naime, podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje pokazuju da veliku većinu (75 posto) korisnika mjere stručnog osposobljavanja čine osobe s visokim stupnjem obrazovanja, koje su svojim formalnim obrazovanjem većinom osposobljene za rad i pripadaju najzapošljivijoj skupini mladih [8]. Dodatni je problem i činjenica da poslodavcima iz državnog i javnog sektora nije uvjetovano da moraju zaposliti najmanje polovicu mladih koje su osposobljavali za rad [9], što je nažalost dovelo do iskorištavanja visokoobrazovanih mladih isključivo kao besplatne i lako zamjenjive radne snage.

Ugovori o radu na određeno vrijeme

Ugovor o radu na određeno vrijeme, kao fleksibilniji oblik ugovora od ugovora o radu na neodređeno vrijeme, najčešće pogađa mlade osobe [11]. Velik broj mladih koji su na tržište rada izišli od početka krize 2008. još uvijek nije dočekao svoj prvi ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Do 2015. udio ugovora o radu na određeno povećan je na čak 47 posto, dok je prosjek u EU-28 u istoj godini iznosio oko 32 posto [12]. Nesigurna primanja i neizvjesnost budućeg zaposlenja najveća su prepreka osamostaljenju mladih u Hrvatskoj. Prema podacima Eurostata, prosječna dob osamostaljenja mladih ljudi u Republici Hrvatskoj viša je od 30 godina, neovisno o spolu, što nas stavlja na samo začelje država članica EU-28 [13].

Velik broj mladih koji su na tržište rada izišli od početka krize 2008. još uvijek nije dočekao svoj prvi ugovor o radu na neodređeno vrijeme

Metodologija

Istraživanje prikazano u ovome radu provedeno je putem mrežne ankete izrađene pomoću alata za izradu upitnika *google docs*. Podaci su prikupljeni u periodu od 20 dana u listopadu 2016. godine. Populaciju koja je obuhvaćena istraživanjem čine mladi magistri i magistre inže-

njeri/ke građevinarstva koji su izišli iz sustava visokog obrazovanja nakon 2009., a studirali su na jednom od građevinskih fakulteta u Republici Hrvatskoj.

Osnovni cilj ankete bio je prikupiti podatke o trenutačnome zaposlenju, mogućnostima napredovanja, radnim uvjetima i radnoj okolini u graditeljstvu u Hrvatskoj

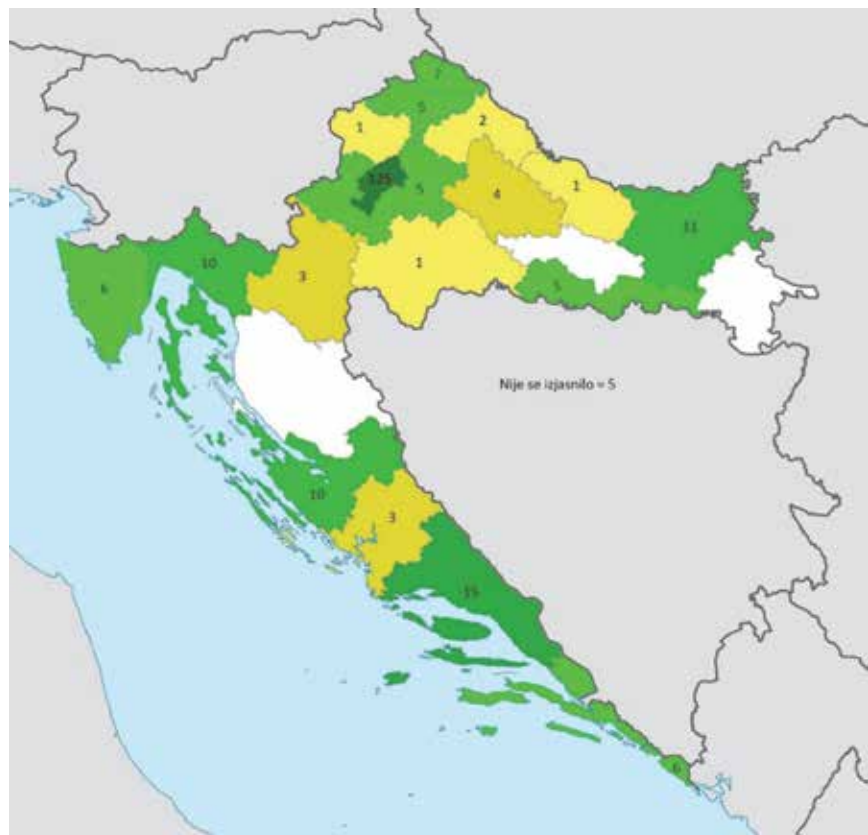
Osnovni cilj ankete bio je prikupiti podatke o trenutačnome zaposlenju, mogućnostima napredovanja, radnim uvjetima i radnoj okolini u građevinskom sektoru u Hrvatskoj, ali i doznati razmišljanja o kod poslodavaca popularnoj mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa onih inženjera koji su bili uključeni ili su još uvijek uključeni u navedenu mjeru. Mrežni upitnik bio je podijeljen u četiri cjeline, i to opće podatke o ispitaniku, podatke o uspješnosti i stečenim znanjima

na fakultetu ispitanika, trenutačnome radnom mjestu (prednosti, mane, uvjeti, plaća) te osobni dojam o mjerama zapošljavanja i stavu o radu u struci. S obzirom na aktualnost problema iseljavanja mladih, upitnik je sadržavao i pitanja o planovima o preseljenju u inozemstvo te razlozima odlaska. Na kraju ostavljen je prostor za komentiranje i dijeljenje iskustva vezanog uz tržište rada. Upitnik je obuhvatio ukupno 42 pitanja. Izrađen je i prilagođeni upitnik za mlade inženjere građevinarstva koji su nakon diplome preselili i rade u inozemstvu, a razlikovao se samo u nekoliko pitanja vezanih uz razloge odlaska iz Hrvatske.

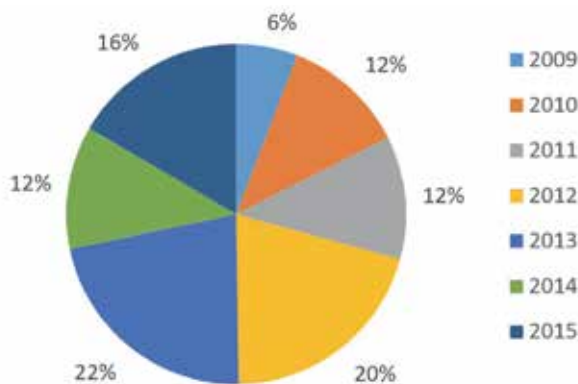
Pozivi na uključivanje u istraživanje slani su e-poštom bivšim studentima Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te putem *facebook* stranica vezanih uz građevinsku struku.

Rezultati istraživanja

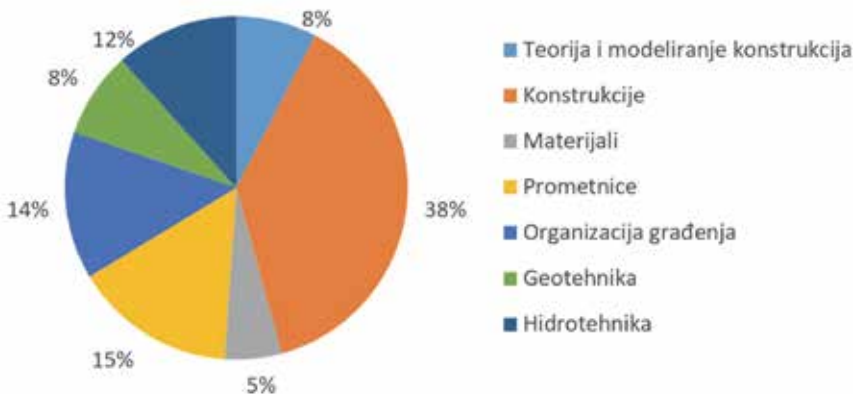
U istraživanju sudjelovale su ukupno 274 osobe, i to 224 osobe koje su ispunile

Slika 1. Raspodjela ispitanika/ca po županijama

Slika 2. Raspodjela ispitanika/ca prema godini završetka studija

Slika 3. Raspodjela ispitanika/ca prema usmjerenju

anketni upitnik za rad u Hrvatskoj i 50 osoba koje su ispunile upitnik za inozemstvo. Uključeni su bili ispitanici i ispitanice podrijetlom iz svih županija, pri čemu je najviše anketiranih bilo iz Grada Zagreba, kako je prikazano na slici 1. Budući da je upitnik poslan većinom bivšim studentima Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, najveći broj anketiranih bio je

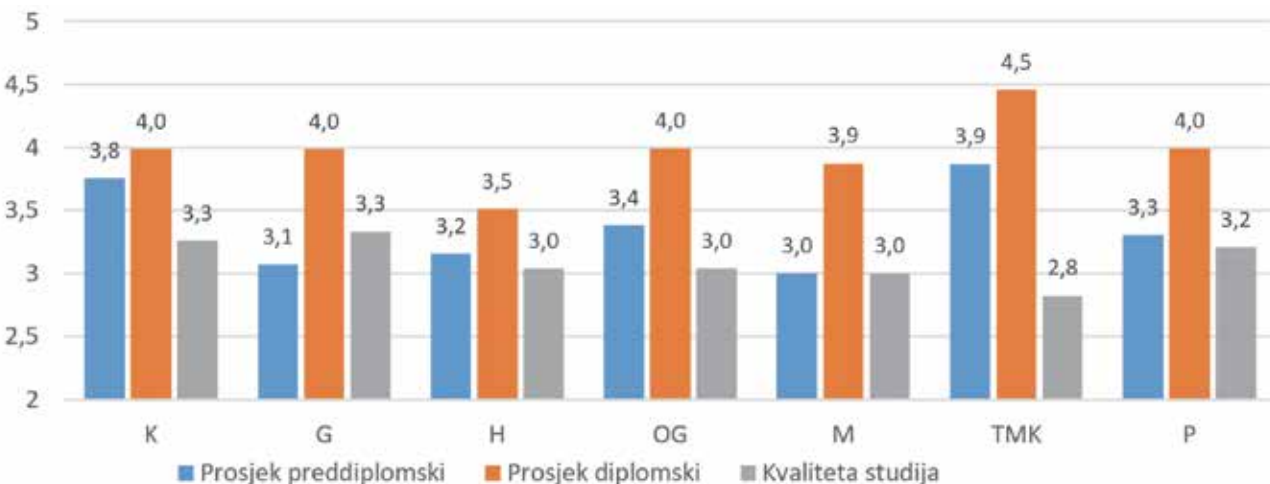
upravo s tog fakulteta (85 posto), dok su ostali ispitanici završili diplomski studij građevinarstva na građevinskim fakultetima u Rijeci, Osijeku ili Splitu. Ispitanici su završili diplomski studij građevinarstva različitih usmjerenja u razdoblju od 2009. do 2015. (slike 2. i 3.). Iako četiri javna građevinska fakulteta u Republici Hrvatskoj imaju međusobno

različita usmjerenja, u nastavku rada rezultati istraživanja prikazani su kroz sedam usmjerenja zastupljenih na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu: Konstrukcije, Geotehnika, Hidrotehnika, Organizacija građenja, Materijali, Teorija i modeliranje konstrukcija te Prometnice. Najveći dio anketiranih (71 posto) završio je studij u posljednjih pet godina. Prema podacima prikazanim na slici 3., vidljivo je i to da je najveći dio ispitanika diplomirao na usmjerenju Konstrukcije (38 posto), tradicionalno najmnogoljudnijem usmjerenju na građevinskim fakultetima u Republici Hrvatskoj.

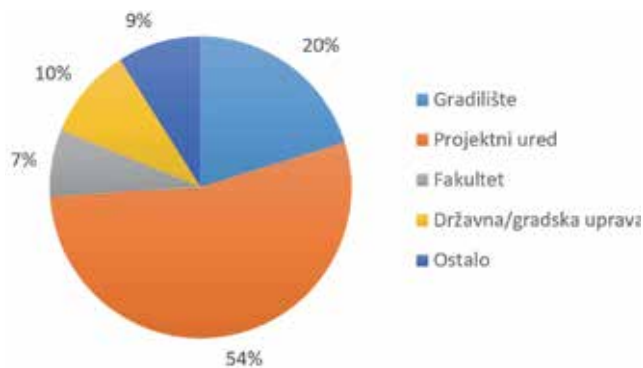
U prvome dijelu ankete ispitanici i ispitanice pozvani su da navedu prosjek ocjena koji su ostvarili na diplomskome studiju te da kvalitetu završenog studija u pogledu pripremljenosti za rad ocijene ocjenom od 1 do 5. Prema podacima prikazanim na slici 4., vidljivo je to da se prosjek ocjena anketiranih na diplomskome studiju prosječno povećao za pola boda (s 3,4 na 3,9) u odnosu na prosjek ocjena na preddiplomskome studiju. Istodobno je kvalitetu studija u smislu pripremljenosti za rad u struci većina anketiranih ocijenila ocjenom dobar (prosječna ocjena iznosila je 3,1).

Mladi inženjeri građevinarstva zaposleni u Hrvatskoj

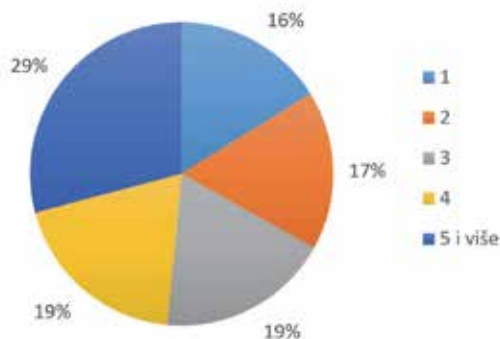
Od ukupnog broja anketiranih koji su ostali živjeti na području Republike Hrvatske trenutačno je zaposleno njih 220 (98,2 posto), nezaposleno četvero (1,8

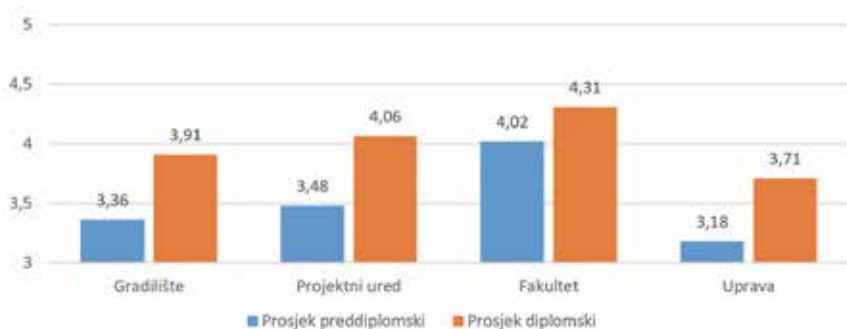
Slika 4. Prosjek ocjena na preddiplomskome i diplomskome studiju te procjena kvalitete završenog studija (K = Konstrukcije, G = Geotehnika, H = Hidrotehnika, OG = Organizacija građenja, M = Materijali, TMK = Teorija i modeliranje konstrukcija, P = Prometnice)

Slika 5. Udio ispitanika/ca prema mjestu zaposlenja

Slika 7. Udio ispitanika/ca prema godinama radnog iskustva u struci

Slika 6. Mjesto zaposlenja i prosjek preddiplomskog i diplomskog studija

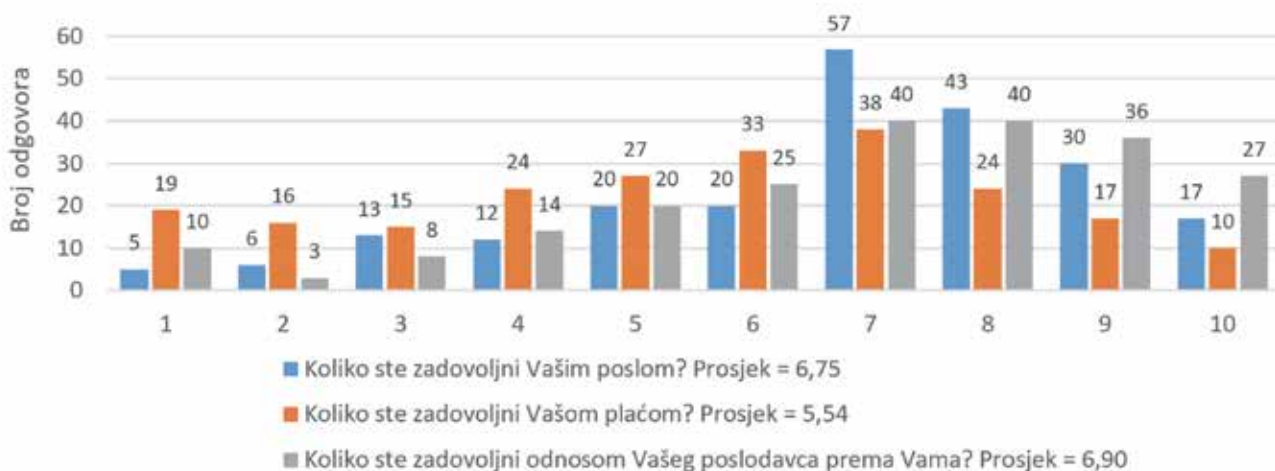
posto), a njih 146 (65,2 posto) radilo je ili još uvijek radi u sklopu programa stručnog osposobljavanja. Više od polovice zaposlenih ispitanika (54 posto) radi u projektnim uredima, dok ih devet posto nije usko povezano sa strukom ili ne radi u struci (slika 5.). S obzirom na mjesto zaposlenja i prosjek ocjena na preddiplomskome i diplomskome studiju (slika 6.), vidljivo je da su anketirani s najvišim prosjecima većinom zaposleni u znanstveno-obrazovnim institucijama i projektnim uredima, a oni s najnižim prosjecima u ministarstvima, upravnim institucijama i gradskim uredima. Najveći broj ispitanika radi u struci duže od jedne godine (84 posto), a trećina ima pet ili više godina radnog iskustva u struci (slika 7.). Pritom udio članova Hrvatske komore građevinskih inženjera u ukupnome broju anketiranih iznosi tek 30 posto. Ispitanici su prvi posao u prosjeku tražili pet mjeseci, pri čemu je generacija koja je diplomirala 2011. prvi posao u struci u prosjeku tražila čak 10 mjeseci (slika 8.). Iz podataka prikazanih na slici 8. vidljivo je

smanjenje prosječne duljine traženja posla od 2012. do 2015. sa 6,5 na 1,1 mjeseci. Uz mali broj anketiranih koji su diplomirali 2015. to skraćivanje najviše se može povezati s prenamjenom ranije opisane mjere stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Naime, od 2012. u toj mjeri mogu sudjelovati sve osobe s manje od godinu dana radnog iskustva u zvanju za koje su se obrazovale te je ukinuta dobna granica za ulazak u mjeru. Dodatno je s početkom 2015. povećana i mjesečna naknada sa

1.600,00 na 2.400,00 kn, što je tu mjeru učinilo dostupnijom i mladima koji si prije nisu mogli priuštiti sudjelovanje u njoj. Prema podacima prikupljenim u anketi, prosječna početnička plaća ispitanika iznosila je 4.220,00 kuna neto. Pritom su prilikom određivanja tog iznosa isključene naknade zaposlenih preko mjere stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Posebno je zanimljiv i jasno vidljiv trend smanjenja početničke plaće, pri čemu je od početka krize u građevinskome sektoru zabilježen ukupni pad od 25 posto, odnosno sa 5.128,00 kuna neto 2009. na 3.827,00 kuna neto 2014. godine. Ta plaća bila je i 31 posto manja od prosječne plaće u Hrvatskoj u 2014. godini (5.533,00 kn, [14]). Ispitanici su ocjenjivali i svoje zadovoljstvo poslom, plaćama te odnosom poslodavca prema zaposleniku (na skali od 1 – "uopće nisam zadovoljan" do 10 – "izrazito sam zadovoljan"), što je prikazano na dijagramima na slikama 9., 10. i 11. Na slici 9. prikazan je broj po-

Slika 8. Mjeseci provedeni u aktivnome traženju prvog zaposlenja i prosječna početnička plaća (u obzir nisu uzete vrijednosti početničkih plaća za anketirane koji su prvi posao radili preko programa stručnog osposobljavanja)

Slika 9. Zadovoljstvo poslom, plaćom i odnosom poslodavca prema zaposleniku

jedinih ocjena neovisno o mjestu zaposlenja i tipu ugovora ispitanika. Prema prikupljenim odgovorima, u prosjeku je najniže ocijenjeno zadovoljstvo plaćom (5,5 od 10 bodova), zatim zadovoljstvo poslom (6,8 od 10 bodova), a ispitanici su prosječno najzadovoljniji odnosom poslodavca prema zaposleniku (6,9 od 10 bodova). Pritom se ocjena zadovoljstva plaćom ispitanika zaposlenih u Zagrebu i izvan Zagreba ne razlikuje znatno, iako su razlike u (početničkoj) plaći prosječno 500,00 kn. Istodobno je zadovoljstvo poslom ispitanika koji rade izvan grada Zagreba manje (slika 10.).

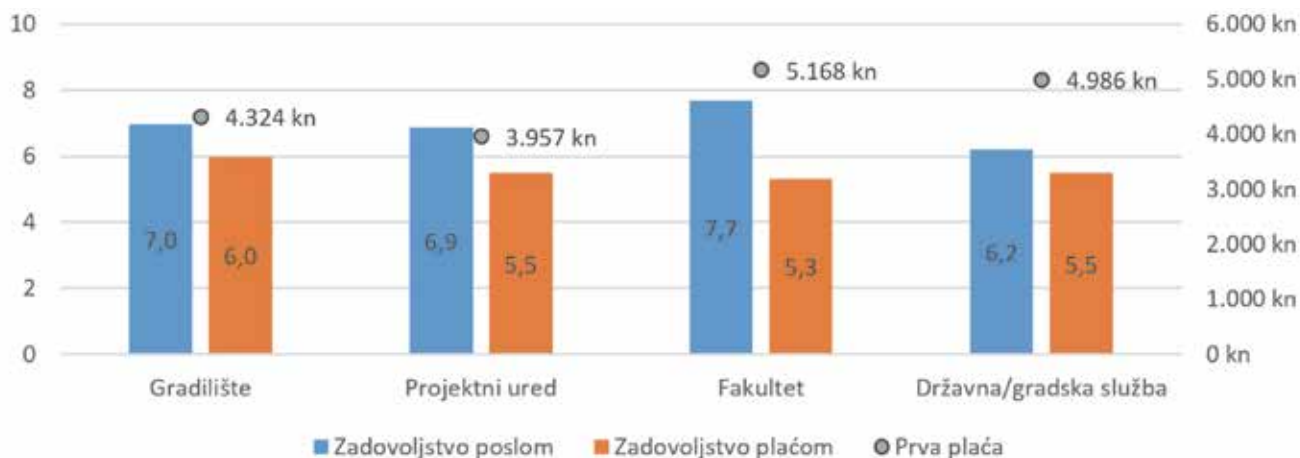
Kao što je vidljivo iz dijagrama na slici 11., najveća odstupanja u ocjeni zadovoljstva poslom i zadovoljstva plaćom zabilježena su kod anketiranih zaposlenika fakulteta (2,4 boda). U toj su skupini zabilježeni i najveća prosječna početnička plaća,

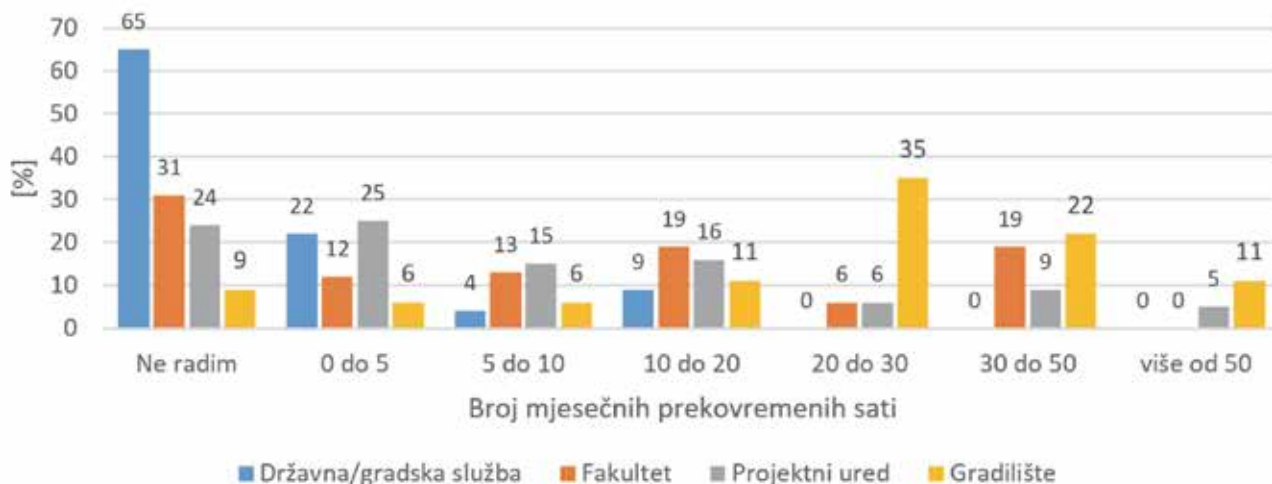
Slika 10. Ocjena zadovoljstva poslom i plaćom prema lokaciji

najveće zadovoljstvo poslom (7,7 od 10 bodova) te najmanje zadovoljstvo početničkom plaćom (5,3 od 10 bodova). Taj nerazmjer u subjektivnoj procjeni (zadovoljstvo poslom) i realnim pokazateljima

(visina plaće) može se objasniti ponajprije neispunjenim očekivanjima ispitanika od zaposlenja i radnih uvjeta. Prema istome dijagramu, najmanja razlika u zadovoljstvu poslom i plaćom zabilježena je

Slika 11. Ocjena zadovoljstva poslom i plaćom prema mjestu zaposlenja te prosječna početnička plaća

Slika 12. Broj mjesečnih prekovremenih sati

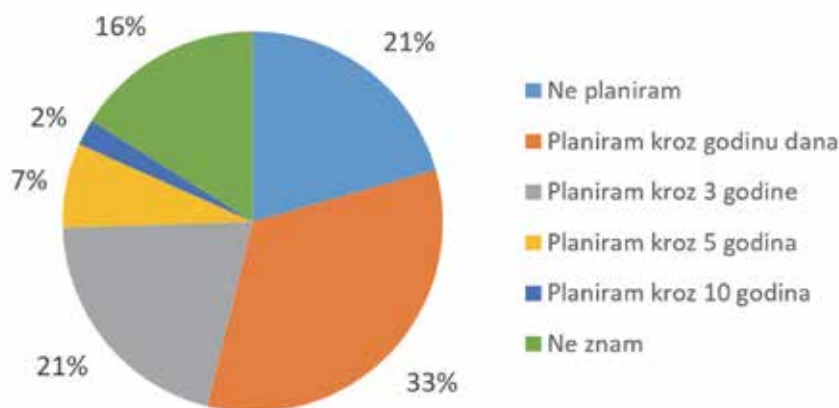

Slika 13. Broj odrađenih mjesečnih prekovremenih sati i broj mjesečnih neplaćenih prekovremenih sati

među zaposlenicima u državnim i gradskim službama (0,7 boda), no u toj skupini anketiranih zabilježeno je i najmanje zadovoljstvo poslom (6,2 od 10 bodova). S obzirom na broj radnih sati, ukupno 68 posto osoba uključenih u istraživanje izjavilo je da radi prekovremeno barem nekoliko sati u tjednu, a njih 45 posto prekovremeno radi više dana tjedno. Od ukupnog broja osoba koje rade prekovremeno njih čak 64 posto tvrdi da im prekovremeni sati nisu adekvatno plaćeni. Činjenice da čak 30 posto ispitanika odradi minimalno 20 sati neplaćenih prekovremenih sati mjesečno ne ide u prilog poslodavcima. Prema rezultatima ankete prikazanim na slici 12., najviše prekovremenih sati odradi se na gradilištu, a najmanje u državnim i gradskim službama. Što se tiče broja prekovreme-

nih sati zaposlenih u projektним uredima i znanstveno-obrazovnim institucijama, rezultati ankete pokazali su to da je raspodjela prekovremenih sati takva da velik broj ispitanika ili ne radi prekovremeno ili

pak odradi vrlo velik broj prekovremenih sati. Zanimljivi podaci o broju prekovremenih i broju neplaćenih prekovremenih sati mogu se iščitati s dijagrama prikazanog

Slika 14. Odgovori na anketno pitanje "Planirate li promijeniti posao?"

na slici 13. Na dijagramu je prikazan prosječan broj mjesečnih prekovremenih sati po mjestu zaposlenja te je jasno vidljivo to da je prosječan broj odrađenih prekovremenih sati gotovo istovjetan prosječnom broju neplaćenih prekovremenih sati.

U konačnici na pitanje razmišljaju li o promjeni trenutnog posla samo 21 posto ispitanih osoba odgovorilo je da ne planira mijenjati mjesto zaposlenja, 16 posto da ne zna hoće li ostati na trenutnome mjestu zaposlenja, a čak 54 posto da planira promijeniti mjesto rada u sljedeće tri godine (slika 14.).

Budući da je više od polovice ispitanika radilo ili još uvijek radi preko mjere stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, u drugome dijelu rada prikazat će se njihova zapažanja o prednostima i nedostacima mjere i njezine provedbe. Također, s obzirom na to da 18 posto anketiranih mladih inženjera građevinarstva živi i radi u inozemstvu, usporedit će se njihova razmišljanja o radnim uvjetima, zadovoljstvu poslom i primanjima sa zapažanjima mladih zaposlenih u Hrvatskoj.

LITERATURA

- [1] Građevinski sektor EU i Hrvatske – od recesije do oporavka, HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA, Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize, Odjel za makroekonomske analize, 2016.
- [2] HZZ statistika: Registrirana nezaposlenost, <https://statistika.hzz.hr/Statistika.aspx?tiplzvjestaja=1>
- [3] Repalust, A., Velimirović, I.: Mladi na tržištu rada – istraživački izvještaj, CESI-Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje, 2015.
- [4] Szavits-Nossan, A.: Bolonjska deklaracija i novi studiji građevinarstva, GRAĐEVINAR, 58 (2006) 5, pp. 357-366
- [5] Krištof, M., Pisk, K., Radeka, I.: Istraživanje o primjeni bolonjskog procesa na hrvatskim sveučilištima, Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja, 2016.
- [6] Španiček, Đ.: Bolonjski proces u Hrvatskoj, Polimeri, 26 (2005) 2, pp. 76-78
- [7] mrežna stranica Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, http://www.grad.unizg.hr/o_fakultetu/alumni
- [8] Levačić, D.: Kriza i nejednakost na tržištu rada: rezultati istraživanja mjere Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, Baza za radničku inicijativu i demokratizaciju, 2015.
- [9] Bejaković, P., Mrnjavac, Ž.: Nezaposlenost mladih i mjere za njezino ublažavanje u Hrvatskoj, Političke analize, 27 (2016), pp. 32-38
- [10] HZZ Mjesečni statistički bilten, broj 12, Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2016.
- [11] Bušić Crnković, A., Frlan Bajer, A., Načinović, L.: Neudoban položaj – izvještaj o diskriminaciji mladih na hrvatskom tržištu rada, Mreža mladih Hrvatske, 2012.
- [12] Mreža Mladih Hrvatske: Ispred Vlade izložen posljednji ugovor o radu na neodređeno u Hrvatskoj, 17.11.2016., <http://www.h-alter.org/vijesti/>
- [13] COM/2015/0429 final: Joint Report of the Council and the Commission on the implementation of the renewed framework for European cooperation in the youth field (2010-2018), EC, 2015.
- [14] Prosječne mjesečne isplaćene neto plaće zaposlenih za prosinac 2014., priopćenje Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2014/09-01-01_12_2014.htm